

Nařízení

Krajské veterinární správy pro Olomoucký kraj č.1/2011

ze dne 17.3.2011

o mimořádných veterinárních opatřeních proti nebezpečné nákaze – varroaze včel

Krajská veterinární správa pro Olomoucký kraj (dále jen KVS Olomouc), jako věcně a místně příslušný orgán státní správy ve věcech veterinární péče podle § 47, odst. 1, písm. b) 3 zák. č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů **rozhodla** na základě zmocnění vyplývajícího z § 49, odst. 1, písm. c) a s použitím ustanovení § 54, odst. 1, písm. b),d),j), odst. 2, písm. a) a odst. 3 a § 76, odst. 3 zák. č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů **o nařízení mimořádných veterinárních opatření proti nebezpečné nákaze – varroaze včel.**

Čl. 1.

Toto nařízení je závazné pro všechny chovatele včel na území Olomouckého kraje bez ohledu na jejich organizovanost v Českém svazu včelařů (dále jen ČSV). Mimořádná veterinární opatření se nařizují z důvodu zabránění šíření nebezpečné nákazy – varroázy včel na území Olomouckého kraje ve snaze o snížení výskytu původce této nákazy - roztočů *Varroa destructor* v chovech včel a současně o zamezení tvorby resistance na používaná léčiva. Preventivními opatřeními jsou zejména pravidelné vyšetření včelstev spojené s léčebným ošetřením, sledování přirozeného spadu roztočů, včasné ošetření včelstev v podletí, odstraňování zavíčkovaného trubčího plodu, omezování plodování na podzim, nepřítomnost plodu ve včelstvech v době léčebného ošetření, přetavení plástů s plodem na vosk u likvidovaných či uhynulých včelstev a utrácení rojů neznámého původu a divoce žijících včelstev chovatelů včel.

Čl. 2.

Varroaza včel je nebezpečná nákaza, způsobená roztočem *Varroa destructor*. Roztoč napadá včelí plod, nejčastěji trubčí, na kterém se rozmnožuje a dále i dospělé včely. Nákaza se šíří nakazenými trubci, včelami, roji neznámého původu, divokými včelstvy a loupežením zdravých včel v nemocných včelstvech. Roztoč může být přenašečem jiných, závažných virových, bakteriálních a plísňových onemocnění včel a včelího plodu. Neléčená nákaza způsobuje úhyn nemocného včelstva.

Čl.3.

Ochranná a zdolávací opatření se nařizují na základě výsledků laboratorního vyšetření směsných vzorků zimní měli od včelstev v r. 2011 a zhodnocení nákazové situace v chovech včel, chovaných na území Olomouckého kraje. Ohnisky nákazy se vymezují stanoviště včelstev, kde byl při laboratorním vyšetření odebraných vzorků zjištěn pozitivní nález. Pozitivním nálezem varroázy včel se rozumí nález nad 3 roztoče *Varroa destructor* v průměru na jedno včelstvo v laboratorně vyšetřeném směsném vzorku zimní měli od včelstev jednoho chovatele umístěných na jednom stanovišti. Seznam ohnisek ve vztahu ke katastrům obcí v okresech Olomouckého kraje je přílohou tohoto nařízení. Výsledky vyšetření zimní měli z r. 2011 naznačují nižší procentuální výskyt ohnisek ve srovnání s r. 2010 a to při mírně zvýšeném počtu stanovišť i včelstev. Nákazová situace v Olomouckém kraji proto byla posouzena jako příznivá, bez výraznějších výkyvů v jednotlivých

okresech, regionech či v oblastech v působnosti jednotlivých ZO ČSV. Extenzita výskytu varroazy není v žádné z těchto oblastí vyšší než 4,68 %. Proto se ochranným pásmem kolem ohnisek vymezuje území všech okresů Olomouckého kraje. Nebyl registrován neúměrný výskyt hromadných úhynů včelstev, nebyla prokázána rezistence roztočů na pyrethroidy v takém rozsahu, aby tím byl dán důvod pro nařízení plošného ošetření včelstev. **Tato situace však nikterak nebrání tomu, aby nemohlo být povoleno ošetření i těch včelstev, u kterých byl zjištěn podlimitní nález roztoče Varroa destructor v průměru na jedno včelstvo v laboratorně vyšetřeném směsném vzorku zimní měli včelstev, pokud o takové ošetření projeví chovatelé včel zájem.**

Z celkového množství odevzdaných vzorků zimní měli v Olomouckém kraji v r. 2011 k vyšetření bylo zjištěno 136 pozitivních stanovišť včelstev, tedy ohnisek nákazy, což představuje 3,69 %. Vyšetřeno bylo 3.686 stanovišť a v nich 32.891 včelstev, z toho pozitivních bylo zjištěno 855 včelstev, což představuje 2,60 % . Nevznikl tudíž důvod k nařízení plošného ošetření všech včelstev v celém kraji

a proto se

A) Chovatelům včel,

- a) kteří nesplnili mimořádná veterinární opatření, nařízená v Čl. 2 - 4 Nařízení KVS Olomouc č. 22/2010 ze dne 15.9.2010 pod č.j. KVSM/3696/2010 nebo,
- b) kterým laboratorní vyšetření zimní měli, odebrané v r. 2011 (ve smyslu Čl. 2, písm. c) až e) a Čl. 4 Nařízení KVS Olomouc č. 22/2010 ze dne 15.9.2010 pod č.j. KVSM/3696/2010) prokázalo u jimi chovaných včelstev nálezy nad 3 samičky roztoče v průměru na 1 včelstvo, tedy ohnisko nákazy

nařizuje

provedení ošetření zavíčkovaného plodu **nátěrem** vodní emulze přípravku **M – 1 AER 24 mg/ml**, spojené s fumigací **Varidolem FUM 125 mg/ml**. Zajištění ošetření svých včelstev je povinností chovatele včel. Ošetření včelstev se nařizuje provést buď osobou odborně způsobilou k potřebnému výkonu nebo veterinárním lékařem za přítomnosti chovatele a při přísném a pečlivém dodržení následujícího postupu :

Včelstva se rozeberou, vyjmou se plásty se zavíčkovaným plodem a včely se smetou. Víčka plodu se natrou vodní emulzí (0,25%) přípravku **M - 1 AER 24 mg/ml** = 5 kapek na 50 ml vody. **Přípravená emulze se může použít jen jeden den !** Potře se plocha nejvýše 10 dířů jednoho včelstva a to opatrně jen víčka plodových buněk tak, aby nebyly emulzí zasaženy ostatní plochy plástu a emulze pronikla víčky a **na každém stanovišti musí být použit samostatný štětec**. Pokud má včelstvo více plodu, musí se plod nad tuto hranici odstranit a spálit, popř. roztavit na vosk. Včelstva, u kterých se rozrušil zimní chumáč při ošetření plodu se následně ošetří fumigací Varidolem **FUM 125 mg/ml** podle návodu. Rozhodující význam pro tlumení výskytu varroazy má nátěr plodu, kterým jsou postiženi roztoči a jejich vývojová stadia uvnitř plodových buněk i roztoči na včelách. Fumigace Varidolem je pojistkou při eventuální rezistenci roztočů na pyrethroidy nebo pro případ nedostatečné plochy zavíčkovaného plodu. U včel, spojených v zimním chumáči nelze fumigaci použít.

B) Chovatelům včel, uvedeným v bodě A tohoto článku se nařizuje vést řádnou evidenci o ošetření včelstev s daty léčby a názvem použitého léčebného přípravku a toto ošetření ihned nahlásit příslušné ZO ČSV.

Čl.4.

Ošetřování včelstev v ekologickém zemědělství :

- na stanovištích s výskytem více než 3 roztočů v průměru na včelstvo z vyšetření zimní měli se nařizuje chovatelům včel v ekologickém zemědělství včelstva ošetřit přípravkem **Formidol 40 ml** (účinná látka kyselina mravenčí) nebo přípravky s obsahem látek v přírodě se vyskytujících, pokud jejich použití je v České republice schváleno nebo povoleno jejich klinické hodnocení a to nejpozději do 15.4.2011,
- v době od 15.7.2011 do 15.9.2011 se nařizuje chovatelům včel v ekologickém zemědělství sledování přirozeného denního spadu roztočů u všech včelstev v týdenních intervalech. Při nálezů více než 3 roztočů jednotlivá včelstva léčit přípravkem **Formidol 40 ml** nebo přípravky s obsahem látek v přírodě se vyskytujících, pokud jejich použití je v České republice schváleno nebo povoleno jejich klinické hodnocení,
- nařizuje se chovatelům včel v ekologickém zemědělství každoročně obměnit nejméně jednu třetinu všech používaných plástů.

Chovatel včel v ekologickém zemědělství může chemické přípravky použít pouze na základě nařízení KVS Olomouc při zvýšeném výskytu roztočů (v iz Čl. 5). Takto **léčená včelstva ekologický chovatel** včel před ukončením snůšky z **produkce biomedu musí vyloučit**.

Čl.5.

Vzhledem k životnímu cyklu včel a ročnímu období se ošetření, uvedené v Čl. 3 tohoto nařízení chovatelům v něm uvedeným **nařizuje** provést bezodkladně, **nejpozději však do 15.4.2011 a poté do ukončení odběru medu se další použití chemických přípravků k ošetření včelstev zakazuje. Pro jarní ošetření včelstev se použití přípravků GABON PF 90 mg, GABON PA 1,5 mg zakazuje.**

Připouští se pouze tepelné metody a odstraňování trubčího plodu nebo je možno použít Formidol 40 ml (kyselina mravenčí) podle návodu VÚVč, zejména tam, kde se vyskytuje zvápenatění plodu nebo nosematoza.

Letní ošetření včelstev se provádí co nejdříve po posledním odběru medu v období červenec - srpen u chovatelů včel, u kterých byl diagnostikován vysoce invadovaný trubčí plod, nebo byl průměrný přirozený letní spad roztočů vyšší než 5 samic roztočů denně za použití přípravků GABON PA 1,5 mg nebo GABON PF 90 mg. Při nižších intenzitách varroázy se doporučuje použití FORMIDOLU.

Čl.6.

Přesuny včelstev a oddělků k trvalému přemístění při změně majitele (chovatele), přemístění matek a přesuny včelstev kočováním mimo územní obvod Olomouckého kraje lze uskutečnit jen :

- na základě **veterinárního osvědčení pro přemístění, vystaveného KVS Olomouc** (na místně příslušném inspektorátu) **po předložení negativních výsledků** laboratorního vyšetření akreditovanou laboratoří na varroázu včel a mor včelího plodu ne starších 2 kalendářních měsíců
- po provedeném bakteriologickém vyšetření ze vzorků zimní měli, odebraných vždy maximálně z **25 včelstev** v jednom vzorku na přítomnost původce moru včelího plodu s negativním výsledkem

- **po předchozím předložení písemného souhlasu krajské veterinární správy toho kraje, kam mají být včelstva přemísťována**
- a předchozím informování příslušné ZO ČSV místa přemístění.

Čl. 7.

Přemístění včelstev kočováním KVS Olomouc umožní na základě předložení plánů přemístění jednotlivých OV ČSV i neorganizovaných chovatelů včel a to na celou sezonu. Plán přemístění kočováním společně s objednávkou léčiv pro preventivní ošetření kočujících včelstev musí být předložen KVS Olomouc nejpozději do 31.3.2011. Kočující včelstva musí mít řádně vyplněný kočovní průkaz a neprodleně po každém návratu z kočovního stanoviště po 1.6.2011 být preventivně přeléčena Formidolem 40 ml, pokud se návrat uskuteční před posledním vytočením medu, nebo Gabonem PF 90 mg, pokud se návrat uskuteční po posledním vytočení medu.

Přemístění včelstev kočováním a přesuny včelstev a oddělků k trvalému přemístění při změně majitele (chovatele) a přemístění matek **v rámci územního obvodu kraje Olomouckého** se povolují jen :

- jedná li se o přemístění do stejné nálezové situace,
- **po provedeném bakteriologickém vyšetření ze vzorků zimní měli (odebraných vždy maximálně po 25 včelstvech v jednom vzorku) na přítomnost původce moru včelího plodu s negativním výsledkem,**
- nebyl li zjištěn v přemísťovaných včelstvech ze stanoviště vyšetřením větší nález než 3 roztoči v průměru na jedno včelstvo,

Čl.8.

Přesuny včelstev, oddělků a matek (včetně kočování) **nejsou povoleny** těm chovatelům včel, kteří :

- **nesplnili mimořádná veterinární opatření**, nařízená v Čl. 2 - 4 Nařízení KVS Olomouc č. 22/2010 ze dne 15.9.2010 pod č.j. KVSM/3696/2010, zejména těm, kteří neodebrali vzorky zimní měli nebo včelstva nemají vyšetřena (varroáza, mor včelího plodu), nebo

u jejichž včelstev byl zjištěn vyšetřením zimní měli na stanovišti větší nález než 3 roztoči v průměru na jedno včelstvo, nebo

kterým byla zjištěna v jimi chovaných včelstvech vyšetřením (bakteriologickým, klinickým) **přítomnost původce moru včelího plodu** v odebraných vzorcích měli, medu, plodu nebo jiných včelích produktech, nebo

na které se vztahují omezení, vyplývající z nařízených mimořádných veterinárních opatření proti moru včelího plodu (ohnisko, ochranné pásmo), nebo

hodlají kočovat se včelstvy do oblastí s prokázaným výskytem rezistentních roztočů nebo do horší nálezové situace.

KVS Olomouc může, v souladu s ust. § 49, odst.1 písm.c) a § 17, odst. 4 veterinárního zákona, povolit individuální výjimku z ochranného a zdlavacího opatření, která se týká zákazu přemísťování včelstev a to na základě odůvodněné žádosti chovatele a jestliže tím nedojde ke ztížení zdlavání nákazy nebo ke zvýšení nebezpečí jejího šíření.

Žadatel o výjimku musí vždy prokázat KVS Olomouc, že všechna včelstva na stanovišti byla ošetřena v předjaří dle Čl. 3 tohoto Nařízení.

Čl.9.

Chovatelům včel s nálezem masivního výskytu roztočů, uvedeném v laboratorních protokolech se nařizuje v jejich chovech včel zajistit provedení klinické prohlídky úředním veterinárním lékařem KVS Olomouc po předchozí dohodě.

Čl.10.

Kontrolu dodržování povinností, stanovených tímto předpisem budou provádět orgány veterinární správy. Za porušení povinností nařízených tímto předpisem fyzickou osobou, právnickou osobou nebo fyzickou osobou podnikající bude uložena pokuta podle ustanovení § 71¹⁾ nebo § 72²⁾ zák. č. 166/1999 Sb. (veterinární zákon).

Čl.11.

Tento právní předpis - nařízení Krajské veterinární správy pro Olomoucký kraj nabývá platnosti a účinnosti dnem jeho vyhlášení, jímž je den jeho vyvěšení na úřední desce Krajského úřadu Olomouckého kraje. Doba jeho platnosti se stanovuje do zrušení mimořádných veterinárních opatření. Nařízení je každému přístupné u KVS Olomouc, u Krajského úřadu Olomouc a u všech obecních a městských úřadů, jejichž území se týká.

Čl.12.

Tímto právním předpisem pozbývá platnost Právní předpis KVS pro Olomoucký kraj č. 1/2010 ze dne 17.3.2009 pod č.j. 2010/833/KVSM o mimořádných veterinárních opatřeních proti nebezpečné nákaze – varroaze včel a mimořádná veterinární opatření v něm obsažená se ruší.

Příloha – 1 strana : Výsledky vyšetření zimní včelí mčeli r. 2010 – 2011.

č.j. 2011/1046/KVSM

OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA

MVDr. Aleš Zatloukal v.r.
ředitel

Krajské veterinární správy pro Olomoucký kraj

Vyvěšeno dne :
Sejmuto dne :

¹ § 71 odst. 1 písm. c) zákona č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon)

² § 72 odst. 1 písm. d) zákona č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon).

Příloha k Nařízení Krajské veterinární správy pro Olomoucký kraj č. 1/2011 ze dne 17.3.2011

Výsledky vyšetření zimní včelí mčeli r. 2010-2011. Seznam ohnisek nákazy podle okresů a obcí v Olomouckém kraji. Počty stanovišť včelstev – ohnisek v obcích s pozitivním nálezem varroazy (nad 3 roztoče v průměru na jedno včelstvo) / počty včelstev s nálezem nad 3 roztoče v ohniscích.

okres Olomouc

Blažov	1/5	Bohuňovice	2/10	Bouzov	2/10
Dědinka	1/8	Dub nad Moravou	2/6	Horka nad Moravou	3/16
Komárov	1/4	Litovel	1/5	Lužice	1/2
Měrotín	2/9	Moravský Beroun	1/4	Nasobburky	1/4
Olomouc	4/13	Ondrášov	1/6	Příkazy	1/11
Šternberk	1/1	Troubelice	2/13	Žerotín	2/7
Újezd	1/4	Věrovany	1/3		

okres Jeseník

Bělá	1/1	Adolfovice	1/12	Žulová	2/12
Česká Ves	1/5	Jeseník	2/12	Domašov	1/6
Vápenná	2/11	Supíkovice	1/10	Mikulovice	2/7

okres Přerov

Beňov	1/4	Kladníky	1/7	Střítež nad Ludinou	1/2
Čekyně	1/2	Lipník nad Bečvou	2/10	Vlkoš	1/3
Sušice	3/17	Opatrovice	1/3	Výkleky	1/2
Dluhonice	1/7	Velká	1/7	Želatovice	1/25
Dolní Újezd	1/1	Osek nad Bečvou	3/18	Horní Moštěnice	2/7
Předmostí	1/9	Jindřichov	1/4	Rokytnice	2/12

okres Šumperk

Bludov	1/5	Leština	1/4	Radomilov	1/14
Branná	1/10	Lipinka	1/3	Řepová	1/7
Dolní Bušínov	1/7	Loštice	2/8	Sobotín	1/5
Dolní Studénky	1/3	Loučná nad Desnou	1/3	Staré Město p. Sěžníkem.	2/10
Hoštejn	1/3	Maletín	1/5	Studená Loučka	1/4
Hynčina	1/11	Maršíkov	1/3	Třeština	1/20
Kolšov	1/7	Olšany	2/9	Velké Losiny	3/11
Křemačov	1/15	Podolí u Mohel.	1/39	Vernířovice	2/6
Lesnice	1/5	Pusté Žibřidovice	2/14	Zábřeh na Moravě	2/11

okres Prostějov

Brodek u Konice	1/3	Jednov	2/9	Prostějov	1/4
Brodek u Prostějova	1/5	Kostelec na Hané	1/3	Přemyslovice	1/6
Budětsko	1/7	Lhota u Konice	2/9	Repechy	1/5
Buková	1/3	Mořice	1/8	Skřípov	1/8
Čelechovice na Hané	1/2	Myslejovice	2/56	Sněhotice	1/10
Dolní Otaslavice	3/14	Němčice nad Hanou	1/6	Strážisko	1/1
Horní Otaslavice	2/22	Niva	2/20	Štarnov	1/10
Horní Štěpánov	1/2	Plumlov	1/2	Vojtěchov	1/8